

ZRCADLO

(Krnov, 2.6.2024)

I.čtení: proroctví Jeremjášovo 17,5-10

II.čtení: evangelium podle Lukáše 6,17-28

Máte rádi zrcadla?

Na mně každý na první pohled vidí, že zrcadla nemám zrovna v oblibě☺. Sice je denně používám – abych moc neděsil lidi, kteří mě potkají – ale jsou pro mne nutným zlem☺

V dnešní době máme kolem sebe spousty zrcadel – někdy stačí jen obyčejné okno nebo výkladní skříň, ve které se odrazí trochu světla, ale chytrí lidé vymysleli dokonale blýskavá zrcadla s dokonalým obrazem, a ještě chytřejší lidé je pak instalují na všechna možná i nemožná místa, aby se člověk neustále mohl sledovat, obdivovat nebo zatracovat.

Kdysi stačila vodní hladina, dneska máme zrcadla například ve výtazích, jako by říkala: Podívej se, takhle vypadáš, protože jsi líný chodit po schodech ☺.

Bibli můžeme obrazně nazvat zrcadlem naší duše, naší mysli, našeho svědomí. Nezabývá se příliš naším fyzickým vzhledem, dokonce i když o něm mluví, přemýšlí spíš o tom, co je pod ním: Př 27,19: Jako se na vodě zrcadlí tvář, tak srdce člověka na člověku“

Krása tváře není před Bohem tak důležitá. Naopak nejednou ukazuje Boží Slovo, že tělesná krása nebo síla mohou člověka odvádět od toho, co má skutečný význam – tedy krása ducha, krása lidství člověka, stvořeného Hospodinem.

Bible se ptá v prvé řadě po tom, jestli máme čisté srdce a krásné myšlenky.

O tom mluví velmi podobně oba naše dnešní texty.

Jeremjáš rozděluje lidi na dvě skupiny: v jedné jsou ti, kdo doufají v člověka, a ve druhé ti, kdo doufají v Boha.

Ti první spoléhají na svou sílu, krásu, chytrost, šikovnost, nebo třeba taky majetek, vzdělání nebo postavení. Počítají s tím, že se svými schopnostmi, dovednostmi, případně konexemi, světem projdou hladce, vždycky se udrží nahoře a vykroutí se z každého ohrožení.

Nikoho nepotřebují, od nikoho si nikdy nic nevezmou, určitě ne darem. O nic neprosí, vždycky spíš poroučejí, dožadují se a reklamují. Neznají vděčnost – protože vše, co mají považují za svou zásluhu, za odměnu svých talentů a šikovnosti.

Nikdy nepřiznají chybu, natožpak aby prosili o odpuštění. Co jsem udělal, udělal jsem a nebudu toho litovat.

To je asi poněkud vyhrocený popis, určitě nemají všichni všechny tyto vlastnosti takhle agresivně najednou. Ale v zásadě jsou to charakteristiky života bez Boha, života na vlastní pěst.

Prorok tento životní postoj zásadně odsuzuje. Takový člověk je pro něj jalovcem – keřem, v jehož jméně už zaznívá jalovost, zbytečnost, marnost. Nepřináší žádné užitečné ovoce, naopak píchá a škrábe. Jeho život je vyprahlou pustinou, bez občerstvení lásky, naděje, společenství s Bohem a druhými.

Na druhé straně pak stojí ti, kdo spoléhají na Hospodina.

To neznamená, že jen sedí se sepnutýma rukama a nehnou se, dokud nezazní hlas z nebe. Naopak – při všem svém konání zapojují veškeré úsilí, svá obdarování, schopnosti, rozum, aby dosáhli správného cíle.

Zároveň ovšem jsou si vědomi svých omezení, jsou si vědomí, že vše, co mají, dostali od Hospodina, že mají za co děkovat – včetně zdraví, schopností, lidí kolem sebe.

Vědí, že ke svému životu potřebují pomoc lidí kolem sebe; a že ani jejich úspěch nepatří jen jim, ale mají se o něj podělit s ostatními.

Dovedou sdílet radost, pokoj, naději, dokážou povzbudit, potěšit, podepřít.

A také umí podporu přijmout. S vděčností přijímají Boží lásku a Boží odpuštění, s vděčností přijímají i pomoc, kterou se navzájem obdarováváme jako lidé...

Takový člověk je pak jako zelenající se strom (mohutný, košatý) u vodního zdroje – přináší ovoce, dává stín a odpočinutí všemu živému okolo sebe.

Podobně mluví i Ježíš ve svých blahoslavenstvích, s jednou obměnou:

Na rozdíl od SZ proroka dává na první místo příklady pozitivní, nejprve blahoslaví, teprve potom vyslovuje prokletí.

A ještě k tomu své výroky zrcadlí.

Jeho slova na jedné straně povzbuzují, a možná můžeme říct, že i odměňují ty, kdo nějak strádají – ať už z příčin přírodních nebo ze zavinění lidského. Na druhé straně směřují proti nerovnostem mezi lidmi, proti povyšování, sobectví, proti pokrytectví.

Chudí, hladovějící, plačící, nenávidění budou odměněni, zatímco bohatým, sytým, vysmátým a všemi vychváleným je zaslíben opačný extrém.

Můžeme znovu vnímat to zrcadlení biblického textu. První budou poslední a poslední první. Boží spravedlnost pozvedá ponížené a sráží povýšené.

Sestry a bratři, Bible nám nastavuje zrcadlo. Můžeme v něm vidět svůj obraz, osvětlený světlem Božím a přeměřený příběhem a slovy Pána Ježíše Krista. Ukazuje nám náš život pravdivěji, než to dokážou koupelnová nebo výtahová zrcadla s naším obličejem. Uvidíme v něm své klady i své zápory, ale nejen že je uvidíme, ale dokonce nám ono biblické zrcadlo pomáhá klady rozvíjet a zápory napravovat. Jen mu člověk musí věřit a řídit se podle něj. Bible nám pomáhá, abychom přestali být těmi „bědovanými“ a stali se těmi „blahoslavenými“.

Na začátku jsem vyznával, že nemám rád zrcadla. Můžu ale říct, že za zrcadlo biblické jsem velmi vděčný, protože mi občas odhalí věci, které jsem do té doby neviděl, a pomáhá mi postupně odstraňovat mnohé vady na kráse mé duše...

Ještě bych rád připomněl jednu věc. Zrcadlo slouží k tomu, abych v něm poznával sám sebe. Zrcadlo totiž věrně odráží jen toho, kdo stojí přímo před ním. Když v něm chci pozorovat někoho jiného, vždycky ho uvidím trochu zkresleně a měl bych si dát pozor na to, co z toho podívání budu vyvozovat.

Podobně i Bibli dostáváme jako zrcadlo v první řadě sami pro sebe, abychom Boží světlo nechali působit ve svém vlastním životě a jednání. Pokud budeme zrcadlo Písma nastavovat druhým ochotněji než sobě, dostaneme se do postavení farizejů, kterým Pán Ježíš řekl: *„Pokrytče, jak chceš vyjmout třísku z oka svého bratra, když máš sám ve vlastním oku trám!“*

Bible je zrcadlo, které nám pomáhá stávat se lepším obrazem Božím, naplňovat smysl našeho života, pro který jsme byli stvořeni. Používejme ho pilně a s prosbou o světlo Ducha svatého, ať můžeme být započtení mezi blahoslavené.

Pane Ježíši Kriste,

Děkujeme Ti za zrcadlo Tvého Slova, které nám pravdivě ukazuje naše duše i naše činy.

Prosíme Tě, abys nám při tom svítil světlem Ducha svatého. Proměňuj nás svým Slovem, abychom se co nejvíce přibližovali Tvému obrazu, ve který jsi nás stvořil.

A dej, ať i lidé kolem nás v nás mohou zahlédnout Tvůj obraz, inspirovat se jím a vzdát Ti chválu.

AMEN